

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

UZAK SIKIYÖNETİM

sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olmayarak işlenen suçlara ait davaların Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

ESAS NO : 1983/86
KARAR NO : 1983/157

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mahmut Alçiçek ve arkadaşları

O L A Y : 19.3.1981 günü Diyarbakır'da güvenlik kuvvetlerince yapılan operasyonlarda; sanıklarda bir adet 7.65 mm çapında Browing marka tabanca ve 7.62 mm çapında G-1 marka uzun namlulu otomatik tüfek ve iki şarjör ele geçirilmiştir.

Diyarbakır C.Savcılığı'nca hazırlanan 25.3.1982 günlü iddianameyle "sanık Mahmut Alçiçek düşmanlık olduğu için kendisini korumak için aldığı uzun namlulu otomatik silahı, düşmanlarıyla barışması üzerine öteki sanık İbrahim Güneş'e sattığı, İbrahim Güneş'in satın aldığı bu silahı öteki sanık Hatice'nin sakladığı, sanık Mahmut'ta ayrıca 7.65 mm çapında bir tabanca'nın yakalandığı, sanık Mahmut'un eylemine uyan 6136 sayılı yasa'nın 12/1.maddesi yoluyla 12/4 maddesine, sanık İbrahim'in eylemine uyan aynı yasa'nın 13/2.maddesine, sanık Hatice'nin eylemine uyan TCY.nın 296/1-son maddelerine göre cezalandırılmaları" istemiyle kamu davası açılmıştır.

Diyarbakır 1.Ağır Ceza Mahkemesi: 18.11.1982 gününde, 1982/160-308 sayı ile; sevk maddelerine göre davaya sıkıyönetim askeri yargı mercilerinde bakılması gerektiği Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığının yazılarıyla bildirilmiş olduğundan davada mahkemelerinin görevsiz olduğuna karar vermiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi: 4.3.1983 gününde, 1982/23 sayı ile; 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesine göre sıkıyönetim askeri mahkemelerinin bakacağı davaların, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olması gerektiği oysa sanık Mahmut Alçiçek'in para ihtiyacını karşılamak için tüfeğini satma eyleminin bireysel bir satış olup, 6136 sayılı yasa'nın 12.maddesine giren suç niteliği taşımadığı Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 31.5.1982 günlü kararında bireysel satış veya elden çıkarmalarda amaç; silah ticareti veya yaymaya yönelik bulunmadıkça olaya 6136 sayılı yasa'nın 12/1.maddesinin değil 13.maddesinin uygulanması gerektiğinin karara bağlandığı sanığın eyleminin ise dosya içeriğine göre bireysel satış veya elden çıkarma olarak değerlendirildiği ve eylemin 6136 sayılı yasa'nın 13.maddesine uyduğu, bu itibarla davayı Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevli bulunduğu kanısı ile görevli yargı yerini belirlenmesi için 2247 sayılı yasa'nın 19.maddesine göre mahkememize başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmaz Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Y.İsmail Ayer, Yaşar Çiftçioğlu, Ergun Argon ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı 11.4.198

günlü toplantıda,geçici raportör Danıştay Tetkik Hâkimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoğlu'nun davada adli yargı yerinin görevli olduğu biçimindeki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Suç;12.9.1980 günü yeniden sıkıyönetim kapsamına alınan Diyarbakır ilinde 19.3.1981 günü,yani sıkıyönetim ilânından sonra işlenmiştir.

Suçun,sıkıyönetim ilânından sonra işlenmesi nedeniyle görevli yargı yerini belirlenmesinde 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesinin gözönünde tutulması gerekir.Anılan maddenin uygulanmasının koşulu ise,suçun bu maddede yazılı suçlardan olması ve sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmasıdır.6136 sayılı yasa kapsamına giren suçlar 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesi "f" fıkrasında yer almaktadır.Suçun sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunup bulunmadığına gelince;öncelikle sanıkların eylemlerinin niteliğinin araştırılması gerekir.Zira mahkemeler,uygulanması istenen yasa maddesi ile değil,eylemle bağlıdırlar.Olay,güvenlik kuvvetlerince girilen bir operasyonda,sanıklı da bir tabanca,bir uzun namlulu otomatik tüfek ve iki şarjör ele geçirilmesi ve yapılar soruşturmada,sanık Mahmut'un,uzun namlulu otomatik tüfeğini sanık İbrahime satması ve sanık Hatice'nin bu silâhi saklamasından ibarettir.

Hernekadar sanıklardan birinin 6136 sayılı yasa'nın 12/1 maddesi yoluyla 12/4 ve öteki sanığın 13/2 maddesine göre cezalandırılması istenmekte ise de,iddianamedeki olayın anlatış biçimi ile dosyada yer alan diğer belgeler ve beyanlardan,sanıklar eyleminde silâh ticaretine ve yayılmasına dayanan bir nitelik bulunmayıp,sadece bireysel ve tek bir olay ölçüsünde kaldığı anlaşılmaktadır.

Yargıtay 8.Ceza Dairesi'nin 2.6.1982 günlü,1982/1965-3019 sayılı kararında belirtildiği gibi,6136 sayılı yasa'nın 12.maddesinde yer alan ateşli silahlarla mermileri yurda sokmak,bunları ülkede yapmak,bir yerden diğer bir yere taşımak,yollamak,samak ve satışa aracılık etmek olgularında bireysellik değil,kendi içinde yoğun ve yaygın davranışlara değinilmiştir.Ancak bireysellikten uzak silâh yapı ve ticaretine yönelik davranışlar 6136 sayılı yasa'nın 12.maddesiyle karşılanmalıdır.

Olaydaki tek bir eyleme ilişkin ve tekrarlanmış bir uğraşı içermeyen elde çıkarmaya yönelik bireysel satış ise,6136 sayılı yasa'nın 13.maddesi kapsamında değerlendirilip,çözülmesi gereken sınırlı bir yasak eylem oluşturmaktadır.Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulunca da 31.5.1982 günlü,146/252 ve 206/258 sayılı kararlarda,yukarıda yazılı koşullarla sınırlı ve bireysel tabanca satışı ve el değiştirmenin 6136 sayılı yasa'nın 12.maddesi ile değil 13.maddesi ile cezalandırılmasının;olayın tehlike ögesi

bağlı sınırlı konusuna 6136 sayılı yasada yazılı yasak ve yaptırımlarla ilgili önlem sıralamasına uygun düşeceği, doğru ve adil bulunacağı benimsenmiştir.

Bu açıklamalar karşısında; sanıklara atılı suçun subutu halinde eylemlerine 6136 sayılı yasa'nın 13.maddesinin uygulanması gerektiğine göre, suçun 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesinin önkoşulu olan sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunup bulunmadığı konusu araştırılmalıdır.

İncelenen dosya içeriğinde; ele geçen silahların bireysel ve örgütsel anarşik olaylarda kullanıldığını gösteren veya bu amaçla bulundurulduğunu ortaya koyan hiçbir somut kanıt rastlanmamıştır.

Bu nedenlerle sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmayan suça ait davanın adli yargı yerinde görülmesine ve Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Diyarbakır 1.Ağır Ceza Mahkemesi görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun kabulüne, ve Diyarbakır 1.Ağır Ceza Mahkemesi'nin 18.11.1982 günlü 1982/160-301 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 11.4.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Nevzat Doğan

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Yaşar Çiftçioğlu

Üye

Ergun Argon

Üye

Nail Yücel

№ 274
D/E